

KAPITOLA 4

SE ŽÁKOVSKÝM fotbalem se Tomáš rozloučil ve velkém stylu. V dubnu 1995 se do texaského Dallasu, hlavního města druhého největšího státu USA, sjelo přes 130 evropských, amerických i australských týmů k turnaji snů. Čtrnáctiletý fotbalista se tohoto jara vůbec poprvé vydal za fotbalovými povinnostmi letadlem, a hned se mu poštěstilo proletět se Boeingem 747 se třemi palubami a s místy pro 500 pasažérů. Ve městě, které v České republice nejvíce proslavil stejnojmenný nekonečný seriál o vykutálené rodině obchodníků s naftou, čekalo na mladé spartany ubytování v rodinách místních fotbalistů. Při turnaji se ukázalo, že pro Američany je fotbal co do oblíbenosti daleko za americkým fotbalem, baseballlem, basketballem a ledním hokejem.

Žákovský výběr z Prahy to poznal hned při prvním letmém pohledu na hřiště, na němž měli zanedlouho vyběhnout k prvnímu zápasu. Pokud se tedy vůbec dá termínem hřiště označit hrbolatá zelená plocha jinak využívaná jako městský park, svým povrchem vhodná spíše k vojenskému cvičení. Za téměř tropických teplot zdolali Tomáš a jeho kamarádi celek ze státu Georgia doslova upoceným výsledkem 1:0 a pak už se odjistil rudý kulomet. Chlapci z Arizony dostali od Sparty potupnou desítku, zástupci domácího týmu Inter Dallas sedmičku. Pražané vyučovali ve městě mrakodrapů vyspělý evropský fotbal a ve finále udělili lekci i mexickému celku Monterrey poměrem 2:1. Šťastní držitelé zlatých medailí se ještě dočkali návštěvy zápasu NHL mezi Dallasem a Chicagem, načež se triumfálně vrátili domů.

Rok 1996 byl pro Tomáše přelomový. V čase, kdy český národní tým i se čtyřmi spartany Koubou, Horňákem, Nedvědem a Frýdkem vyválčil na mistrovství Evropy v Anglii stříbrnou medaili, myslel letenský klub i na úspěchy budoucí a se svým velkým talentem podepsal profesionální smlouvu. Novopečený držitel prvního kontraktu v životě se dočkal i své premiérové výplaty

v podobě čtyř tisícovek a současně se stal hybatelem dění kolem dorosteneckých mužstev. Ligový A-dorost vedený trenérem Miroslavem Šafaříkem vstoupil do sezony 1996/1997 neslavně, a tak musel sedmačtyřicetiletý odborník, ještě předtím, než všechno listí opadlo ze stromů, dumat, jak z krize ven. Řešení nakonec mělo jméno Tomáš Rosický. Vhodit mezi osmnáctileté borce o tři roky mladšího chlapce chtělo odvalu a také argumentační sílu. Svůj krok musel obhajovat i před panem Rosickým, kterému se tak rychlý vzestup syna nezamlouval. Báł se, že mu uškodí. Jenže dlouholetý mládežnický kouč si prosadil svou a jak se brzy ukázalo, prokázal tím svůj skvělý trenérský cit. Tomáš v mužstvu, v němž už se někteří jeho spoluhráči chlubili čerstvým řidičákem, rychle obnovil spolupráci s dávným kamarádem Lukášem Zelenkou a od prvního dne jim to spolu zase šlo jako „za mlada“. I díky této tvůrčí dvojici začal Šafaříkův tým stoupat tabulkou vzhůru. Start do vyšších pater započal vítězstvím nad Baníkem Ostrava, což byl Tomášův vůbec první start v novém týmu. Z nepříznivého stavu 0:1 dokázali spartani utkání otočit na 4:2. Tento zápas se stal symbolem toho, co následovalo. Mančaft začal válcovat soupeře a na konci roč-

níku z toho byl titul mistra dorostenecké ligy! Kromě klubových barev bojoval Tomáš i za ty národní. Již rok uplynul od vítězného zápasu, ve kterém v kategorii patnáctiletých poprvé vyběhl v dresu s trikolorou na hrudi proti Slovensku. V probíhající sezoně, v níž pomohl svému týmu k senzačnímu triumfu v dorostenecké soutěži, stihl odehrát i dvanáct zápasů v reprezentační šestnáctce a vstřelit v nich i pět gólů. Se svými spoluhráči se musel vzpamatovat ze zklamání, když se v závěru roku 1996 jen těsně nepodařilo postoupit na evropský šampionát.

Léto se s létem sešlo a mladá hvězda Sparty teprve čekající na sedmnácté narozeniny mohla vyjít na prvoligovém nebi. Nechybělo k tomu moc. V polovině roku 1997 se trenérem Teplic stal někdejší spartánský záložník Josef Pešice a jako svého asistenta si k sobě vybral Miroslava Šafaříka. Když si oba muži lámali hlavu nad případnými posilami do středové řady, padlo i Tomášovo jméno. Ten si ale na ligový debut musel ještě přibližně dva roky počkat, protože na severu Čech nakonec ulovili do lasa zkušeného Martina Frýdka. Tomáš tak začal další sezonu v dorostu, nyní pod vedením temperamentního Františka Kopače, a pokračoval ve skvě-

lých výkonech z předešlé sezony. Tak se stalo, že se na zápasy začal chodit dívat i Ivan Hašek, ještě nedávno ikonický hráč Sparty, sedminásobný mistr ligy, nyní převlečen do polobotek a manažerského saka. Jednoho dne si k sobě přizval Tomášova trenéra Kopače a kouče áčka Jozefa Chovance a společně rozhodli o tom, že Tomáše pozvou k tréninkům s prvním týmem. I tento tah vyvolal diskuzi. „Hášo, to myslíš vážně? Ten Tomáš váží jen 64 kilo. Chlapi ho na tréninku zašlapou do země. Ublíží mu to,“ mluvili mladému manažerovi mnozí do duše, ten však jen mávnul rukou: „Ale ne, když já začínal ve Spartě hrát za chlapy, vážil jsem ještě míň,“ zatloukl do debaty vítězný hřebík v podobě argumentu, který nebylo čím přetrumfnout, a bylo vymalováno.

Tomášovi se při té zprávě roztřásla kolena a na druhý den nemohl dospat. Mísily se v něm pocity od těšení se až po trému. Přišel jeho velký den. Zkušený Ivan Hašek moc dobře věděl, jaké pocity se v duši velké klubové naděje odehrávají. Vždyť dodnes nezapomněl, jak bylo jemu samotnému, když na začátku osmdesátých let poprvé vstoupil do kabiny již ostrílených rudých vlků. A to mu tehdy bylo o rok víc než aktuálně sedmnáctiletému mírně vyplašenému Tomášovi. „Nor-

málně jim všem tykej. Však uvidíš sám, že oni to nejsou žádní zázraci,“ snažil se ze svého objevu setřepat tíhu okamžiku po cestě do království hráčů, kterých se v té době ještě obávala celá republika. Úřadující mistři v čele s legendami Horstem Sieglem, Jiřím Novotným, vicemistr Evropy Michal Horňák, Martin Hašek nebo Tomáš Řepka, zkrátka fotbalové osoby, v průměru o deset let dříve narozené, které Tomáš doteď obdivoval v televizi. Teď se jen usmál při představě, že jim má tykat. A opravdu, když poprvé vstoupil do chlapského společenství, vypadal v něm spíš jako žáček, který si spletl dveře. Jenže o půl hodiny později začal trénink a Tomáše rozhodně nešlo přehlédnout. Z jeho kopací techniky a technické vyspělosti padala kdekomu z kolegů brada. Dorostenec předčasně povýšen do mužského stavu zvolil osvědčenou taktiku všech bažantů v podobě kombinace vzorného plnění svých povinností na hlavním jevišti a pokory mimo světla ramp. Na hřišti zářil a dával o sobě znát v míře nadprůměrné, v kabině se měnil v takřka neviditelného. Bez mrknutí oka se postaral o míče či dresy a rehabilitačnímu úseku, hájemství mazáků, se zpočátku z přemíry respektu vyhýbal obloukem. Tato strategie jejímu nositeli slavila

úspěch, a když po čase zjistil, že jej páni fotbalisté začínají registrovat, a dokonce i oslovovat, měl radost jako malý kluk. Zvláště když s A týmem mohl zůstat po zbytek podzimu. Třikrát týdně polykal tréninkové jednotky Jozefa Chovance, aby se poté vždy přesunul na předzápasové tréninky a mistráky do dorostu. Když se ovšem rok nachýlil, dostal trenér Chovanec nabídku snů – převzít český národní tým. Šéfem lavičky Sparty se stal jeho dosavadní asistent Zdeněk Ščasný a od nového lodivoda už Tomášovi pozvánka i k jarní účasti na trénincích áčka nepřišla. Komplikace, zdálo by se. Jenže opak je pravdou. Bude to právě trenér Ščasný, kdo udělá z Tomáše prvoligového hráče. Ale až o trochu později, až nadejde ten správný čas.

Tomáš byl navzdory tříměsíčnímu pobytu v elitním týmu v procesu učení se fotbalovému řemeslu. Pod přísným trenérem Kopačem k tomu měl vytvořeny příhodné podmínky. Nutno dodat, že nad Tomášem bičem práskat nebylo třeba. Svou pracovitostí, poctivostí i cílevědomostí mohl jít jiným příkladem. Nestyděl se po tréninku přidávat. Věděl, že to potřebuje k tomu, aby se dostal výš. Jednou si například usmyslel, že by se chtěl zlepšovat v trestných ko-

pech, navzdory tomu, že právě z nich dával spoustu gólů. Lákala jej zejména střela šajtlí. Začal ji pilovat – a snad právě tímto momentem započal proces, na jehož konci bude Tomášovo umění servírovat balony touto vnější částí nártu, jemuž se bude s úctou klanět celý fotbalový svět. V jarní části sezony Tomáš pendluje mezi dorostem a třetiligovým béčkem, kde se v mužstvu trénovaném mladým začínajícím trenérem Dušanem Uhrinem mladším připravuje na dospělý fotbal například brankář Michal Špit. V následující sezoně České fotbalové ligy, v níž už patří Tomáš ke stálým členům sestavy spartánské rezervy, najdeme mezi jeho spoluhráči gólmana Patrika Koláře, defenzivního záložníka Michala Ščasného nebo útočníka Filipa Dorta. S nimi a mnohými dalšími Tomáš ale soutěžní ročník 1998/1999 nedokončí. Na jaře předposledního roku překotného dvacátého století dostanou i události v Tomášově životě příliš velký spád a jeden z nejtalentovanějších fotbalistů všech dob se definitivně přesune do nejvyššího patra.

Ovšem nejen fotbalem živ je člověk. Respektive je pár takových šťastlivců, jenže v době, o které je nyní řeč, nebylo stále ještě zcela jasné, že se Tomáš bude

fotbalem kvalitně a dlouhodobě živit. Bylo třeba myslet na všechny možnosti, které vrtkavý osud může přinést do cesty, a z toho důvodu to dokormidlovat ve školních lavicích alespoň k maturitě. Mladý fotbalista nastoupil po základce na střední školu výpočetní techniky, ovšem ruku v ruce s tím, jak jeho kariéra nabírala na obrátkách, se vidina mety v podobě maturitního vysvědčení zdála být stále více a více nedosažitelná. Během prváku a druháku to ještě šlo, ovšem s příchodem do áčka se Tomášovy možnosti docházet pravidelně do školy výrazně zmenšily. Nebýt ochotných spolužáků, kteří mu půjčovali na okopírování své vlastní vzorně vedené sešity, byla by cesta ke zkoušce k dospělosti pro lehkonožného záložníka takřka zavřená. Hned několikrát se Tomáš během těchto čtyř let dostal do krizového bodu, kdy měl sto chutí se s tímto vzdělávacím ústavem rozloučit. Jenže jak jeho rodiče, tak trenér Kopačnic takového nepřipustili. Všichni byli zajedno v tom, že maturita je nutný základ, bez kterého mladý člověk na prahu jedenadvacátého století nemůže vstoupit do dospělého života. Studijní lopota neměla přijít vniveč. Kupříkladu taková němčina se Tomášovi bude již hodně brzy velmi hodit.

Evenis suntem estrum fuga.Umquaspe rnaures sequi dellessimus dolessum que volestrunt et ped ut qui quas sit

Na přelomu dubna a května 1999 vrcholila snaha české reprezentační osmnáctky o postup na mistrovství Evropy. Stopku těmto ambicím vystavil výběr mladíků z Gruzie. Konec po dvojzápase s týmem ze země, jež dala světu proslulý čaj, ale i vraha milionů lidí známého jako Stalin, byl bolestivý. Přesto v hořkých slzách zklamání, jež toho májového večera ukápely na gruzínský trávník, byly už zárodky budoucích sladkých

darů a odměn. V kádru českého juniorského výkvětu byl totiž kromě Tomáše i jistý Milan Baroš z Baníku Ostrava, Zdeněk Grygera z Drnovic nebo Jan Polák z Brna. Chlapci, které v této chvíli znala jen poměrně úzká skupina zasvěcených v České republice. Nebude trvat dlouho a jejich jména bude skloňovat široká evropská fotbalová veřejnost od Stockholmu po Athény.

KAPITOLA 5

POTÉ, co Tomáš absolvoval s áčkem galeje v podobě zimní přípravy, začal jarní část sezony v třetiligovém béčku a v prvním týmu čekával zápas co zápas na lavičce na svou vysněnou velkou premiéru. A v polovině dubna to konečně přišlo. Dne 13. 4. 1999 hostila Sparta ve čtvrtfinále domácího poháru Brno a trenér Zdeněk Ščasný poslal šikovného dorostence na plac od první minuty! Diváci na Letné tak po dvaadvaceti letech opět mohli vidět na dresu jednoho z jedenácti místních vyvolených jméno *Rosický*. Zápas nevalné kvality před mizernou kulisou pouhých dvou tisíc diváků rozhodl jediným gólem Josef Obajdin, ale to není až tak podstatné. Mnohem důležitější je fakt, že Tomáš svou šanci chytil pořádně za pačesy. Od deníku Sport

dostal za svůj výkon známku šest a pozitivní hodnocení si vysloužil i od kouče Ščasného, jenž se po zápase nechal slyšet, že jej všichni hráči, kteří dosud nedostávali příležitost, potěšili tím, jak dobře zahráli. A na důkaz svých slov dal mladinkému středopolaři šanci i za pár týdnů, 16. května, tentokrát v lize. Sparta mířila za titulem a ve 28. kole přijel na její stadion Jablonec. Ve 22. minutě musel ze hřiště nemocný Miroslav Sovič, trenér Šcasný se chvíli rozhodoval, koho poslat na jeho místo, a nakonec ukázal na Tomáše, který důležitý zápas i svůj debut v nejvyšší soutěži zvládl na výbornou. Spolu s Horstem Sieglem, Martinem Haškem a Miroslavem Barankem patřil k nejlepším hráčům na hřišti a přispěl k tomu, že utkání zlomil ve prospěch letenských dvěma zásahy kapitán Siegl. Sparta si ziskem těchto tří bodů zajistila třetí titul v řadě. Horst Siegl zvedl pohár pro ligového šampiona již podesáté, zato benjamínek týmu Tomáš se radoval poprvé. Poděkoval trenéru Šcasnému za to, že jej vzal v zimě do přípravy a poté mu dal příležitost a ocenil i spoluhráče za to, jak jej mezi sebe přijali: „Je tady vynikající parta. Ten titul udělala především ona. Už se těším na Ligu mistrů. Kdybychom v ní hráli s Manchesterem United, byl

by to sen,“ zasnil ještě předtím, než se se svými spoluhráči plně oddal oslavám.

Jenže za každý úspěch se musí zaplatit daň, a tak snad jedinou kaňkou na úspěšné jarní části sezony byl pro Tomáše neúspěch u maturity. Zatímco zkoušky z češtiny, němčiny a ekonomiky absolvoval úspěšně, v předmětu počítačových sítí komisi nepřesvědčil, tudíž obdržel pozvánku na podzimní opravný termín. Čekaly jej krušné měsíce, během nichž si bude muset sáhnout až na dno svých sil. Před každodenní fotbalovou dřinou jej bude budík pravidelně vyhánět z postele už v pět hodin, aby si ještě před tréninkem stihl začerstva natlouct do hlavy něco z učiva.

V letním období se na Spartě změnil majitel, trenér a provětrána byla i kabina. Tomáš měl před sebou výzvu par excellence. Definitivně se stát pevnou součástí sestavy nového kouče Ivana Haška, poprvé nakouknout do mezinárodní elitní společnosti v podobě Ligy mistrů a v neposlední řadě na druhý pokus uspět u maturitní zkoušky. Pro pouhé čtyřměsíční období měl tedy před sebou práce jako na kostele. Do zdolávání hory úkolů se pustil s velkou chutí. Ve čtvrtém kole jej trenér Hašek poprvé zařadil do úvodní jedenáctky pro zápas na půdě

Teplic. Navzdory porážce si svým výkonem řekl o účast i v dalších bojích o obhajobu mistrovského titulu. O tři týdny později přijely na Letnou České Budějovice. Střelecký účet utkání otevřel ihned v úvodu Tomášův spolubydlící při týmových výjezdech a soustředěních Vratislav Lokvenc; v sedmé minutě měl tento kanonýr známý pod přezdívkou Šoula prsty i ve druhé brance. Jeho hlavičku ještě obránci odkopli z území šestnáctky, jenže jen k nohám Tomáše, který se krásnou bombou do šibenice poprvé zapsal mezi ligové střelce. A ve 32. minutě svou radost znásobil! Jiří Novotný se v závaru před brankou Jaroslava Drobného prokousal k míči, posunul jej Tomášovi, který přízemní střelou navýšil skóre už na 5:0. Jihočeši si nakonec na Střelecký ostrov odvezli debakl v podobě sedmigólového výprasku.

Po remíze 1:1 v Champions League na hřišti Spartaku Moskva Tomáš zamířil na školní kolbiště, kde úspěšně složil praktickou zkoušku, takže nyní už jej od maturitního vysvědčení dělila pouze zkouška ústní. Naplánována byla na 29. září, tedy následující den po domácím duelu proti Tilburgu. Vicemistr uplynulého ročníku holandské Eredivisie dorazil do Prahy v sestavě i s rodákem z Frýdku-Místku Tomášem Galás-

kem. Přítomnost někdejšího záložníka Baníku Ostrava hostům tentokrát k ničemu nebyla. Sparťané se díky penaltě proměněné Martinem Prohászkou dostali po půlhodině hry už do dvoubrankového vedení a deset tisíc diváků hnalo skandovaným potleskem své miláčky do trháku. Jejich fotbalová horečka vystoupala o dalších pár stupňů výš ve 40. minutě. Miroslav Baranek vykoumal chytrou přihrávku za obranu nizozemského celku, čímž nastartoval Libora Sionka, který po hbitém sólu přihrál Tomášovi. Za šest dnů devatenáctiletý tvůrce hry si dal ten nejkrásnější dárek, když nic nevymýšlel, napálil míč šajtlí z voleje a propálil brankáře Mampeye. Tento gól byl sladkou odměnou i pro trenéra Kopače, jenž Tomáše v dorostu nabádal, aby střelu nártem piloval k dokonalosti. Jeho nedávný svěřenec po zápase přiznal, že toto řešení zvolil tak trochu z nouze: „Libor mi dal dost prudkou přihrávku, tak jsem pořádně nevěděl, jak to trefit. Bylo mi ale jasné, že nesmím míč zpracovávat, tak jsem ho napálil šajtlí,“ sdělil rozzářený mladík, který si v rozmezí pouhých sedmnácti dnů připsal po premiérové ligové brance i zásah v nejprestižnější klubové fotbalové soutěži v Evropě.